

РЕЦЕНЗИЯ

От Доц. д-р Анета Ганева Хубенова, д.м.,

European Registered Toxicologist

Специалист токсикология, клинична токсикология, спешна медицина

Относно : обявен конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ в областта на висшето образование, „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“ по научната специалност „Токсикология“ за нуждите на Факултет „Фармация“, Катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“, на Медицински университет гр. Варна, публикуван в Държ. в-к бр. 36 / 27.04.2018 год. На заседание на Факултетния съвет на Факултет „Фармация“ по протокол №15/21.06.2018 год- съм определена за член на Научно жури със заповед на Ректора № Р-109-382 от 27.06.2018 год., и съгл. Заповед № Р-109-470 от 20.07.2018 год. съм избрана да изготвя рецензия по процедура за заемане на академичната длъжност „Професор“ с кандидат доц. д-р Петко Пенков Маринов, д.м. в Медицински университет гр. Варна,

Доц. Петко Маринов е предоставил за кандидатстване в обявения конкурс всички необходими документи, спазвайки изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и съобразяване с Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна.

Общи данни за кандидата

Доц. Петко Маринов е роден през 1959 год., завършва средното си образование в гр. Варна през 1977 год. и висше медицинско образование през 1986 год. във ВМИ гр. Варна. Работи като лекар-ординатор от 1986 година във вътрешно отделение на Районна болница гр. Преслав до 10.12.1990 година – от тази дата д-р Маринов е в състава на новосъздадената Клиника за интензивно лечение на остри отравяния и токсикации при Военно-медицинска академия – МБАЛ гр. Варна: лекар – ординатор, научен сътрудник, началник отделение, доцент. В своето развитие през годините на работата му във Военно-медицинска академия

–Клиника за интензивно лечение на остри отравяния и токсикоалергии, д-р Петко Маринов се представя с голямата си активност и компетентност в областта на тази изключително тежка специалност – спешна медицина за диагноза и лечение на остри отравяния и токсикоалергични заболявания, с овладяването и прилагането на спешното диализно лечение при тези заболявания – лечение, което лекарите – токсиколози от Клиниката за интензивно лечение на остри отравяния на територията на Военно-медицинска академия се наемат да осъществяват при пациенти със спешна и с крайна необходимост такъв род лечебна намеса – т.е. би могло да се каже, че и в тази нелека и изключително отговорна задача и той е участвал в редица животоспасяващи спешни диализни процедури.

Доц. Петко Маринов има придобити следните специалности: *клинична токсикология, вътрешни болести и здравен мениджмънт* – специалности, които определят възможностите му да се занимава с активна научно-изследователска дейност и преподавателска активност, което проличава от справката за значителната часова натовареност, от справката за създадената актуализирана програма за обучение на стажант лекари-клинични токсиколози и студенти - както и с предстоящите му преподавателски задължения като Ръководител на „Катедра Фармакология, токсикология и фармакотерапия“, на която длъжност е от началото на 2018 година.

От 1993 година до 2010 година доц.Маринов е асистент на граждански договор към Катедра Вътрешни болести при МУ гр.Варна . От същата година участва в обучението на студенти - пети курс по специалност „Медицина“, както и на стажант - лекари по „клинична токсикология“. От 2010 година е избран за „доцент“ в МУ гр.Варна като последователно работи в Катедра „Вътрешни болести“ – *Факултет по медицина*, „Катедра Предклинични и клинични науки“ и „Катедра Фармакология, токсикология и фармакотерапия“ – *Факултет по фармация*. В началото на 2018 година е избран за ръководител на Катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия „– *Факултет по фармация*“.

От 1996 година е Републикански консултант по клинична токсикология за Северозападна България.

Член е на Българското дружество по клинична токсикология и на Българското сдружение по авиационна, морска и космическа медицина, което е и част от Съюза на българските медицински дружества. Член е на Европейския съюз на Медицинските специалисти /UEMS / и на Европейската Асоциация по авиационна и космическа медицина /ESAM /.

Общият трудов стаж на доц. Петко Маринов е близо 32 години, а преподавателският му стаж е повече от 26 години.

Учебнопреподавателската дейност доц. Маринов осъществява чрез изнасяне на лекции и семинарни упражнения по три основни учебни дисциплини-клинична токсикология /за студенти специалност Медицина и Фармакотерапия/ и Токсикология / за студенти специалност Магистър-фармацевт. Приложен е документ за периода 2014 – 2018 година – общо лекции и упражнения – като академичната му заетост е представена в справка за учебна натовареност - 562 академични часа при норма 423. Голям принос на доц. Маринов в преподавателската дейност е актуализиране програмите за обучение по клинична токсикология, разработване на он-лайн базирани в платформата Blackboard лекции по фармакотерапия на български език, въвеждане обучение по дисциплината „Основи на клиничната фармация” за специалност фармация във Факултета по фармация, с която цел са разработени програми за лекционен курс и семинарни упражнения по проблема „Основи на клиничната фармация” за Факултета по Фармация. Това е един изключително иновативен подход в обучението на бъдещите специалисти в тази област.

Доц. Маринов е научен ръководител на трима докторанти и съръководител на един, който вече успешно е защитил докторската си дисертация.

Във връзка с научната специалност „Токсикология” за медици и фармацевти доц.Петко Маринов е участвал активно в разработването, представянето и успешната акредитация на докторските програми по научната специалност „Токсикология” за медици и фармацевти.

Представена е от кандидата и справка за по-важните приноси на неговата активност по отношение учебно-преподавателската дейност. Тази справка може да се обобщи така:

-Актуализирано обучение по клинична токсикология за студенти по медицина от V –ти и VI- курс :

1. актуализирани учебни програми за обучение по клинична токсикология на български език по специалност медицина

2. Разработен он-лайн базиран в платформата „Blackboard” лекционен курс по клинична токсикология на български език

-Въведено обучение по фармакотерапия за специалност „фармация” във Факултета по фармация на Медицински университет гр. Варна

-Въведено обучение по „Основи на клиничната фармация” за специалност „Фармация” във Факултета по фармация на Медицински университет гр. Варна

-Разработени и успешно акредитирани докторски програми по токсикология за медици и фармацевти

Характеристика и оценка на научноизследователската дейност и приноси в представените от кандидата научноизследователски трудове

Доц. Петко Маринов участва в настоящия конкурс със значителна по обем и проблеми научно-изследователска дейност - той отделя внимание на етиологичния фактор, клиничното протичане, диагностиката и профилактиката, както и необходимостта от изключително компетентно поведение при всеки един индивидуален случай на токсикологичен проблем. Неговата монография **„Остри отравяния. Съвременен поглед”**, издадена през 2018 година, е една много навременна и добре структурирана специализирана медицинска литература, която монография ще се приема с интерес не само от токсикологичната медицинска общност, но и от лекари, които са далеч от тази специалност. В тази монография намират място както дългогодишният практически опит на автора, така и най-новото в развитието на токсикологичния проблем – възможност за това дават използваните и цитирани 412 литературни

източника, съобразени с всеки раздел от монографията. Структурирана с обща част, специална част и библиография, монографията представя основните направления в областта на проблема „остри отравяния“. Интересно поднесени с интересна интерпретация, и преди всичко, използваната най-нова информация от съвременната специализирана за това достъпна литература. Тази книга дава представа за сложната и многолика характеристика на този не маловажен проблем на медицината. Тъй като бях рецензент на тази монография, още веднъж изказвам на доц. Маринов благодарност за написването ѝ и възможността за предоставянето ѝ на медицинската общност.

Тематиката на останалите научно-изследователски проблеми, обект на неговата научно-изследователска и публикационна дейност, с които участва в настояща конкурс, включва общо 38 пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, които могат да бъдат разпределени така:

-проблеми на острите отравяния, включващи метанол, бензодиазепинови остри интоксикации, отравяния с алкохол, наркотични и упойващи вещества при кандидати за военна служба, гъбни отравяния, отравяния с органофосфорни пестициди, отравяния с невролептици и атидепресанти, токсични гъби и други токсични агенти - 28 публикации

-химико-токсикологична диагностика при острите екзогенни отравяния – 7 публикации – изключително ценни за диагностичните проблеми на остро екзогенно отравяне

-методи за лечение на острите отравяния, вкл. и прилагането на диализните методи на лечение, както и методите на хипербарната кислородотерапия– 6 публикации

-епидемиология на острите екзогенни интоксикации – 1 публикация

-деонтологични проблеми в областта на клиничната токсикология – 1 публикация

-актуални проблеми, несвързани с проблема остри интоксикации – 2

Що се касае до методите на лечение на острите отравяния доц.Маринов дава своя принос по отношение метода на хипербарната кислородотерапия

– ефективността и навременното и приложение при острите екзогенни интоксикации. Трябва да се споменат и опитите за прилагане и изследване ефикасността на един сравнително нов за токсикологичната практика метод за лечение – интравенозната липидна емулсия / първоначално приложена за овладяване на системната токсичност на локалните анестетици с липофилни вещества/, което може да разшири възможностите, предвид и световния опит на прилагането на липидна емулсия при остри отравяния с органофосфорни препарати / инсектициди , като допълнителен метод за овладяване кардио - и невротоксичните ефекти на тези препарати.

Не е останало далеч от вниманието на доц. Петко Маринов и включването на адеметионин /трансметил/ в базовата терапевтична схема при пациенти с алкохолна зависимост. Нещо, което се прилага вече достатъчно дълго в терапевтичната система за лечение на алкохолната зависимост.

Трябва да се отбележи и голямото внимание и интерпретация на получените резултати при използването на химико-токсикологичните лабораторни методи, и тясната колаборация с химико-токсикологичната лабораторна база, често сравнявани с прилаганите по литературни данни подобни, както и усъвършенстването на голяма част от тях съвместно с работещите в химико-токсикологичната лаборатория кадри за използване на даден метод не само за идентифициране на екзогенната отрова, но и за въздействието на провежданото лечение – една съвместна дейност в полза на пациента с остър или хроничен токсикологичен проблем. Т.е. активно проследяване ефекта на провежданото лечение, ефекта на прилаганите лечебни методи и средства, индивидуализирани съобразно състоянието на болния с токсикологичен проблем.

По отношение **епидемиологията на острата токсикологична патология** интерес представляват на базата на извършен ретроспективен анализ за 5 годишен период - 2006 – 2010 година – данните за повишаване относителния дял на етаноловите – алкохолните – интоксикации, последвани по честота от остри токсикоалергични реакции. Така установените данни потвърждават значението на периодичното сравняване на статистическите резултати, относно тази токсикологична патология. За отбелязване е намаляване честотата на отравянията от

диворастящи отровни гъби, може би свързана с разясняване характеристиката им и възможността за тежка патология, както и намаляване възможните токсикологични прояви до степен на остро отравяне при неконтролиран от медицинско лице - предимно лекар - прием на широката гама лекарствени препарати, много често с рекламна цел от производители и аптечни служители.

По отношение **деонтологични проблеми в областта на клиничната токсикология** – доц. Маринов е успял да улови на фона на динамично променящите се взаимоотношения „лекар-пациент“, както и влиянието на финансовите, здравно-осигурителни и други фактори, моментите, които много често „играят“ не в полза на пациента и създават на токсиколога не малки проблеми. Особено що се касае до специалността „токсикология“ и „клинична токсикология“.

Актуални проблеми, несвързани с остри интоксикации: 2 публикации които представят страничните ефекти при антихипертензивното лечение – в тази публикация е засилено вниманието върху страничните ефекти на антихипертензивното лечение – един изключително интересен и важен за практиката проблем за наблюдаваните странични ефекти на медикаментозното лечение с антихипертензивни лекарствени препарати.

Друг нетоксикологичен проблем е публикацията, която третира въпроса за превенция на диарията като срещано инфекциозно заболяване при случаите на пътуване, особено до такива райони като Латинска Америка, Южна Азия или Африка. На световния пазар съществуват перорална рекомбинантна ваксина, разработват се и други подобни – необходими за разширените международни връзки и пътуване извън България.

Участие в издаването на учебни помагала :

Сборник с тестови въпроси за студенти по **фармация** – 2014 год., ISBN 978-619-7137-10-1

Учебна тетрадка по токсикология за студенти по *фармация* – 2014 год., ISBN 978-619-7137-08-8

Ръководство по токсикология за фармацевти, 2018 год., ISBN /под печат / - 978-619-221-137-0

Място на научно-изследователската продукция на доц.д-р Петко Маринов.

В представителната академична справка за цитирания на научните публикации на доц. Маринов и колектив са отразени в чуждите база данни общо 93 цитации, а посоченият в съответната справка импакт фактор е 2.607.

Документацията, подготвена и предоставена за рецензия, отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му. Достатъчен брой научни публикации – 38 от тях отпечатани в пълен текст, разработени след придобиване на научното звание „доцент“, хабилитационен труд със значителен принос в областта на токсикологията и клиничната токсикология, 93 цитации на публикации на доц. Маринов и колектив, потвърждават качеството на научната му продукция и значителните в нея научно-практически приноси, израз на неговата висока професионална компетентност. Изключително богатият му професионален опит му дава възможност да успее да бъде и добър преподавател, добър лектор и пример за своите студенти. Да бъдеш и да притежаваш тези качества, вкл. коректност, умение да работиш в колектив, комуникативност и чудесни взаимоотношения не само с изключително трудните пациенти на специалността токсикология, но и комуникативност с многото специалисти, с които се налага в интерес на пациента да контактуваш – тези качества са от изключително голямо значение за работата на един клиничен токсиколог и на един научен кадър, какъвто е доц. д-р Петко Маринов.

Аз мога само да бъда изключително доволна, че в доста дългите години – повече от 40 - на нашето познанство с доц. Петко Маринов и познаването на неговата комуникативност, колегиални взаимоотношения, преподавателски умения, го поставят сред водещите специалисти с голяма стойност на човек, който е допринесъл за развитето на една съвременна клинична токсикология в България- това може само да ме удовлетворява изключително много и да ме прави щастлива, че израстнаха такива колеги,

такива лекари и специалисти в една на пръв поглед не голяма медицинска специалност / а тя се оказа много, много значима и важна/, със своето достойно място в областта на медицината.

В заключение-всичко написано от мене по-горе ми дава основание да дам изключително положителна оценка и абсолютно убедено да се обърна към уважаемите членове на Научното жури по обявения конкурс да се присъди на доц. д-р Петко Пенков Маринов, д.м, академичната длъжност „Професор” в област на висшето образование „7.Здравеопазване и спорт” професионално направление „7.1.Медицина” по научната специалност „Токсикология” за нуждите на Медицински университет, гр.Варна, Катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия” за нуждите на Факултет „Фармация”.

М.Юли 2018 год.

Рецензент Доц. д-р Анета Хубенова,д .м.

